

Vicent Alonso és un lector de lectors, que es pregunta sobre les intencions, els problemes i les afinitats d'un text o d'un autor. Unes preguntes que, si bé són òptimes per al crític, responen més a la visió de l'escriptura que s'examina a ella mateixa. En termes similars, es manifestava Virginia Woolf quan havia de presentar l'obra de Laurence Sterne.

Alonso inicia la seva trajectòria poètica amb *Vel de claredats* (1983), rere el mestratge central de Joan Vinyoli. En el pròleg a *Albes d'enlloc* (1985), Jaume Pérez Montaner en destacava el lirisme com a obra «sense daltabai-xos», en el sentit que s'hi percep una filtrada visió de la realitat, cap a una abstracció que en permet la distància. Un jo circular, podríem dir-ne, per situar-nos en l'esfera de Montaigne, que s'alça sobre la condició particular a partir de la condició particular. Pérez Montaner declarava, no obstant això, un fet que caldria valorar específicament: la qualitat d'*outsider* dins el panorama de la poesia valenciana, tot i que aquest terme és defugit com a principi classificatori pel mateix Alonso. Podríem afegir-hi que es tracta, doncs, d'una doble perifèria, si hem de tenir en compte el panorama català. Són situacions que, tal vegada, acaben anant a favor de l'obra.

Tanmateix, les connexions d'*Albes d'enlloc* amb la poesia catalana del moment es perceben en les citacions inicials: l'una d'un poeta mestre, Carles Riba; i l'altra d'un poeta jove, Josep Maria Fulquet. Com és que el viatge a l'inrevés ens costa tant? Que no ens posa prou contra les cordes una poesia tallant com la de Vicent Alonso? Els poemes-tanka inicials parlen d'una intensa vivència de l'amor que no es deslliga d'un tesat camí intel·lectual. Sense anar més lluny, el primer poema conté una complexa xarxa de ressonàncies líriques, d'Espriu a Goethe, i nogensmenys, la veu hi palpita:

No tingues por
de foradar el mur
d'hores tan lluny.
Tot és ben dolç i nou
al llenç encès dels dies.

L'amor traspasa una invisible frontera, transforma la vida: del mur al llenç encès; del sentit del temps, al seu debanar-se plàcid; de la crida a l'estimada

Temps i poesia: perspectives de l'obra poètica de Vicent Alonso

a la constatació de l'amor en termes goethians. Hi ressona la segona part de la *Cançó d'albada* d'Espriu, certament. Aquesta alenada de veritat i estranyament d'un món anterior batega amb ploma minuciosa en totes les composicions de la primera part. Les dinou peces que la segueixen són un itinerari entre el descobriment i l'enterrament de dies passats. L'amor és la clau de volta d'una nova manera de veure el món, d'entendre'n les paraules. Com a experiència iniciàtica, es pobla d'albes, camins i natura, en una tradició lírica europea de llarga durada, des del segle XIX. La idea de bé és darrera d'aquest límit que el poeta s'atorga:

Haurem de fer camí
per senderols ignots i albes d'enlloc!

Aquest lligam estret, de no renúncia al jo, forma part de les seves intencions de lectura en l'apropament crític a altres poetes, tals com Anna Akhmatova, en la qual valora l'expressa subjectivitat.

En *Del clam de Jasó* (2002), ens trobem la veu ja madura, que ha desplegat capacitats i matisos, a partir del poema en prosa i amb els dits afinats d'haver traduït Baudelaire. La seva veu sentenciosa segueix ressonant en els mots, ara sobre un pòsit pregon de certeses:

(...) la poesia, l'única prova concreta
[de l'existència de l'home.

Aquesta prova concreta de l'existència de l'home cavalca, en l'obra darrera, sobre els temes dels llibres anteriors: a *Cercles de la mirada* la paraula és al límit del silenci; *Albes d'enlloc* sosté aquest mateix principi sobre la mirada de l'altra; *Ritme de clepsidra* se situa sobre el problema del temps i l'escriptura:

arbre desig
on és la deu d'ombra de l'altre bosc?

Del clam de Jasó en recupera temes i motius: el desig que natura i amor s'emparentin, la importància de la terra per a l'esguard humà, la plenitud que ofereixen les petites coses i que tan propera se sent també en els versos de Vinyoli. Però si un element recorre tota la seva obra, amb matisos i reclaus i avançades, aquest és el de la memòria. Tombes i pluja dels Alysamps. Poesia i vida són memòria, memòria de la pèrdua, memòria del llenguatge que reté la pèrdua. Alonso n'és un mestre. El poema «A trossos, la mirada» és una síntesi bergsoniana del que això significa en poesia. La prosa discursiva permet extensions d'aquesta mena: la creació d'una imatge és la resolució d'un pensament abstracte. Aquí, l'home, de jove, esdevé àguila que esguarda el món amb la voluntat de la mirada total, ho vol abastar tot i tot ho senyoreja; en la maduresa, n'hi ha prou d'aplegar fragments per arribar a la plenitud del poc que es té. La consciència i acceptació de les restriccions donen to moral als poemes en aquesta etapa. La música hi és manlleuada per una rigorosa voluntat de dir l'indispensable:

llavors et diré que la paraula ens
[condemna a morir.

La memòria, en el llenguatge, és temps o consciència de temps, que és el mateix, tant si s'expressa en el topònim conegut com en el record concret. El llarg recorregut líric del poeta de Godella ens duu a un atzucac meditat amb els anys, la conjectura de l'arbre de la vida, l'instant de no expressar res més i, tanmateix, tot plegat: l'amor viu o modelat pels efectes d'altres danys, la natura i el reviscolament del mot pur, l'esperança en la fe dels altres.

Enric Sòria ha destacat el caràcter meditatiu i perfilat dels puntals sensitius del record, de la caducitat. I en destaca també un tret que caldria un estudi a banda: el tractament de l'art i de la seva percepció en la memòria viscuda.

Molt bé ha après el traductor de Michel de Montaigne la itinerància de l'esperit humil i savi per tocar, sense matar, aquestes petites i importants veritats.

Susanna Rafart